

C V E T J E

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vreja in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 2. zvezka.

Sv. Frančiška Saleškega nauki o popolnosti.	
O pravi pobožnosti	33.
Kako je svetnik neko preboječo osebo tolažil	36.
Sv. Ludovik, škof, spoznavavec 1. reda sv. Frančiška.	
4. pogl. Kako je Ludovik molitev ljubil in jo opravljal.	37.
5. pogl. Ludovika ljubezen do bližnjega	40.
6. pogl. Ludovik v hudi bolžni obljubi stopiti v red sv. Frančiška	42.
7. pogl. Ludovik oproščen jetništva se odpove kraljevi časti	45.
Življenje sv. Antona Padovanskega.	
IV. pogl. Pervih pet marternikov frančiškanskih itd.	48.
V. pogl. Sv. Anton stopi v red sv. Frančiška itd.	52.
Za mesečni shod tretjega reda. Tri verste kristijanov.	55.
Lavretanske litanije.	58.
Priporočilo v molitev	63.
Zahvala za vslišano molitev	64.

V GORICI.

Hilarijanska tiskarna.

1897.

Boj z učeno senco.

(Dalje).

Vis. g. statskij sovetnik Martin Matvejevič piše nadalje :

„Na str. 4, spodaj, stoji (moje): Do tega popolno nevarnega zaključenja došel je tudi o. Stanislav. Da-si epitheton „popolno“ ne gre k „nevarni“, da-si nobena logika ne govori o nevarnih zaključenjih (gefährliche Schlüsse), nego le o vernih ali nevernih; da-si je zopet nekoliko vrstic prej rabljen izraz: „napačno zaključenje, vendar kliče, kakor da me v resnici ni umel, vis. o. Stanislav. „In popolno nevarno naj bi bil moj sklep — komu? zakaj? Vprašanje je le, ali je opravičen, ali je res, kar sklepam“.

Toraj nevarno je vis. o. Stanislavu protipoložno od „opravičen“, od „resničen“!

Kaj naj poreče na to učena senca? Če prav ne govori nobena logika o nevarnih sklepih ali „zaključenjih“, vendar jih zato ni nič menj na svetu. Primerov ni treba daleč iskati, prav blizu ga imamo. Da je kaj popolno nevarno, tako se sicer res navadno ne govori; ali vis. g. statski sovetnik ima svojo posebno slovenščino, o kateri mi je nekedo pisal, da že skoraj ni več prava slovenščina. Kdo more torej vedeti, ali po njegovo epitheton „popolno“ gre k „nevarni“, ali ne gre? Jaz v resnici v besedah „popolno nevarnega zaključenja“ nisem videl tiskovne pomote, dasiravno sem vedel in povedal, da tako ni prav rečeno. In še zdaj ne morem lahko verjeti, da bi bila to prava tiskovna pomota; lahko da je poskušana poprava, stavčeva ali popravljavčeva. Mož ni vedel, kaj pomeni v ruščini „nevérnoje zaključenje“; v naši slovenščini namreč razven vis. g. statskega sovetnika Martina Matvejeviča menda nihče ne piše o vernih in nevernih sklepih ali „zaključenjah“, ker bi to pomenilo „gläubige“ in „ungläubige Schlüsse“. Tudi jaz si namestu besede „nevarnega“ nisem mogel misliti „nevernega“, ker mislim po svoje, ne po ruski. Sprejel sem torej „nevarnega“ ko nekaj junaški, pa ne primeren izraz pisavca. Vprašanje namreč ni moglo biti, ali je moj sklep varen ali nevaren, temuč le, ali je opravičen (ali ne), ali je res, kar sklepam (ali ni res). In kaj „zaključuje“ iz mojih lahko umevnih besed vis. g. statskij sovetnik? Berite, prijatelji, in stermite, admiramini et obstupescite! „Torej nevarno je vis. o. Stanislavu protipoložno od „opravičen“, od „resničen“! — Gosp. profesor, to zaključenje je po vsaki logiki, tej, ki je, in tej, ki je bila in ki še bo v prihodnjih stoletjih, popolnoma „nevérnoje“ — *grundfalsch!* — in — oprostite! — brez dvojbe jako nevarno Vaši profesorski reputaciji, naj si tudi „nobena logika ne govori o nevarnih zaključenjih“. —

Toliko o tiskovnih pomotah, ki so dale vis. o. Stanislavu tako ostro orodje zoper vis. g. statskega sovetnika. — Dalje!

„No treba je, da tudi svojo radost izjavim: v staroslovenskih in staroruskih mojih primerih, kjer vse mrgoli tiskovnih pomot, vis. o. Stanislav ni jedne ni zapazil! Kaj pa šče grški primer, grški! On je tako pokvečen, da se Bogu smili! Ne, vis. o. Stanislav ume tudi prizanašati!“

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XVI. tečaj.

V Gorici, 1897.

2. zvezek.

Sv. Frančiška Saleškega *nauki o popolnosti.*

Izbrani iz njegovih spisov¹⁾

O pravi pobožnosti.

Različni ljudje si na različne načine predstavljajo pobožnost. Kedo misli, da je že pobožen, ker se rad posti, ali mej tem ko skerbi, da trezen ostane in jezika ne samo z vinom da še celo z vodo ne zmoči, se ga pa ne boji z obrekovanjem in opravljanjem omadeževati. Drugi se šteje že zato za pobožnega, ker vsaki dan mnogo molitvic izmoli, čeravno kmalu potem svoj jezik razveže, da se ostre, prevzetne in zaničevavne besede čez domače in sode z njega vsujejo. Ta deli obilno miloščino, ali svojega serca ne zna toliko vkrotiti, koliker je potrebno, da bi svojim sovražnikom in razžaljivcem odpustil. Oni pa nasprotno rad odpusti, ali da bi svoje dolgé poplačal, ga edino sodnik prisiliti more. Vsi ti se štejejo za pobožne, pa niso pobožni.

Kaj pa je prav za prav prava pobožnost?

Prava pobožnost ni drugega, kaker nagnjenje do tega, kar

¹⁾ J. G. Pfister: Gedanken zur Beförderung der chr. Vollkommenheit aus den Briefen u. geistl. Unterhaltungen des hl. Franziskus von Sales 1821.

Bogu dopade, in neka spretnost duše, da to tudi stori, kar je spoznala, da je Bogu dopadljivo. Pobožnost ali bogoljubnost je tisto razširjanje serca, o katerem David pravi: „Po potu tvojih zapovedi tečem, ko si mi serce razširjal.“ (Psal. 118, 32). Navadni kristijani, ki nimajo obilnišega strahu božjega, hodijo in večkrat prav počasi po potu božjem; pobožni pa tečejo po njem veselo in lahko; in ko dosežejo višjo stopinjo popolnosti, potem kar letijo k Bogu.

Ako hočeš pravo pobožnost doseči, derži se sledečih navodov.

P e r v i č in pred vsem spolnuj božje in cerkvene zapovedi; to zadeva vse kristijane. Brez tega zvestega spolnjevanje se prava pobožnost še misliti ne more, to je že vsakemu znano.

D r u g i č vestno spolnuj tudi dolžnosti svojega stanu ali poklica. Kedor teh zvesto ne spolnjuje, je res kazni vreden in ako bi tudi mertve obujal. Tako je n. pr. škofom in duhovnim pastirjem zapovedano učiti, tolažiti i. t. d. Postavimo pa, da bi škof ali kak duhovnik neprenehoma molil, ali se pa celo življenje postil, pri tem pa dolžnost svojega poklica zanemarjal, zgubljen bi bil. Ako je ketera žena sicer ne vem kako zelo pobožna, ako je pa svojemu možu nepokorna ter dolžnosti svojega stanu ne spolnjuje in odgojo otrok zanemarja, taka je po nauku sv. Pavla hujša, kaker nevernica. Tako je tudi v drugih primerih glede prave pobožnosti.

Iz tega lahko spoznaš **p o d l a g o** prave pobožnosti, ketera podlaga obstoji v spolnjevanju zapovedi in dolžnosti stanu in poklica.

Ali to je še samo podlaga, ne pa še prava pobožnost sama. Ta ne obstoji v golem spolnjevanju zapovedi in dolžnosti, ampak treba jih je tudi radovoljno, z veseljem in ljubeznjivo spolnjevati in tudi neko spretnost v tem imeti.

Da pa to spretnost in lahkost v spolnjevanju zapovedi in stanovskih dolžnosti dosežeš, premišljuj sledeče:

1. **T a k o h o č e B o g.** Res prav in dostojno je, da spolnjemo voljo božjo. Saj molimo vsaki dan: „Zgodi se tvoja volja,“ ali naj nam bo težko to storiti, ko do tega dojde, da jo je treba spolniti? Tolikokrat se Bogu darujemo rekoč: „O Gospod, glej, jaz sem ves tvoj; serce moje edino za te bije“ — ako nam pa on kakšne priložnost pošlje in hoče, da to v djanju pokažemo — ali se hočemo tedaj obotavljati? Kako bi mogli potem resnično reči, da smo njegovi, ako nočemo podvreči svoje volje njegovi volji?

2. Svojo voljo moramo torej zatajevati. Zapovedi božje so same na sebi lahke in sladke, ne samo splošne, ampak tudi stanovske. Kaj pa nam jih vendar tako težavne dela? Nič drugega ne, kaker naša lastna volja, ketera hoče na vsaki način gospodovati. Kar bi morebiti poželeli, ako bi nam ne bilo prepovedano, to zametujemo zato ker nam je zapovedano. Iz mej mnogega sadja v raji si je izvolila Eva prepovedani sad. Lahko bi se bila zderžala, ako bi jej bilo dovoljeno tudi ta sad jesti. Savlu je bilo zapovedano, da naj vse vniči, kar mu od Ameleka v roke pride, ali on si je dragocenejše stvari za daritev prideržal. Bog mu je pa rekel, da ne sprejme daritve, ki je z nepokorščino omadeževana. Bog je hotel, da naj mu Saul služi ko kralj in vojskovodja ne pa kot duhovnik in žertvovavec. Brez dvojbe je duhovniška služba vzvišeniša; ali Bog ni zahteval od njega te, ampak pokorščino.

Meni ni dovoljeno odbrati, kar bi sam hotel, ampak moram hoteti to, kar Bog hoče; in ako hoče, da mu na ta način služim, mu jaz ne smem na drugi način hoteti služiti.

Mi hočemo pa vedno, da se zgodi naša in ne božja volja. Koliker menj bo v nas gospodarila lastna volja, toliko laglje bomo spolnjevali božjo voljo.

3. Bodi zadovoljen sè svojim stanom. Vsaki stan ima svoje težave in grenkosti, pa vendar vsi želijo svoj stan z drugim zamenjati, razen tistih, ki so popolnoma vdani v voljo božjo. Oženjeni si želijo samski stan, samci bi se radi poročili. Kedor ni popolnoma vdan v voljo božjo, ne bo nigdar miru našel, naj se oberne kamer hoče. — Temu keterega merzlica trese, ni na nobenem kraju prav; komaj je četert ure v eni postelji, že hoče v drugo. Temu ni kriva postelj, ampak merzlica, ketera ga povsod trapi. Koger ne trese merzlica lastne volje, ta je pa sè vsem zadovoljen, samo da se godi božja volja.

„Bratje, vsak naj v tem, k čemur je poklican, ostane pri Bogu“ — t. j. naj Bogu služi, pravi sv. Pavel (1. Kor. 7, 24). Ne želi nositi ptujega križa, ampak svojega. Da bo pa vsakedo svojega nosil, hoče naš Gospod in Zveličar, da naj vsakedo samega sebe, t. j. svojo voljo zatajuje.

Marsikedo pravi: Jaz bi bil raje tam, kaker tukaj, raje bi imel ono opravilo kaker to. To so skušnjave. Le to delajmo, kar Bog hoče in ostanimo tam, kamer nas je on postavil.

To pa še ni zadosti. Kedor hoče resnično pobožen biti,

mora ne samo voljo božjo spolnjevati, ampak mora jo radovoljno in z veseljem spolnjevati. In zakaj bi pa tudi tako dobremu Gospodu z veseljem ne služili ?

Ako ne bi bil jaz škof (tako pravi sv. Frančišek Salezij, mi recimo : to in to) in bi vedel, kar zdaj vem, mogoče da ne bi bil hotel nikedar to postati ; ali ker sem to, kar sem, tedaj nisem samo dolžan to storiti, kar moj težavni poklic od mene zahteva, ampak to moram tudi prav voljno in veselo storiti in v tej dolžnosti imeti neko sveto dopadanjenje.

Še to-le si zapomni : Ti moraš ne samo pobožen ali pobožna biti in samo pobožnost ljubiti ; ampak moraš si prizadevati, da jo tudi drugim ljubeznjivo in koristno storiš. Siromaki in bolniki bodo tvojo pobožnost ljubili, ako bodo videli, da jih iz pobožnosti podpiraš in tolažiš ; tvojim domačim bo pa všeč, ako bodo opazili da marljiviše za njih dušno in telesno srečo skerbiš, da si v občevanju miren in ljubeznjiv, marljiv v opravilih, da si priljuden in krotak s podložnimi. Dopadla bo tvoja pobožnost tvojemu možu, ako bo videl, da se s tvojo bogoljubnostjo množi tudi tvoja priserčnost in postrežljivost proti njemu. Tvoji sorodniki in prijatelji ali prijateljice bodo tvojo pobožnost tim više cenili, koliker več poslušljivosti in odnehljivosti bodo pri tebi opazili v tem kar, ni protivno volji božji. S kratka, tvojo bogoljubnost in pobožnost moraš drugim koliker ti je mogoče ljubeznjivo storiti, se ve, ne da bi v tem svojo čast iskal, da tako ljubezen božjo in pravo pobožnost pri drugih pospešiš. Vse na čast božjo !

Kako je svetnik neko preboječo osebo tolažil.

Jaz ne vem, zakaj ne moreš biti sè svojimi spovedmi zadovoljna ; saj jih vender opravljaš, kaker veš in znaš ? Torej le pomiri se in zaupaj na Boga, ki te ljubi in ti je podelil svoj sveti strah in hrepenenje po njegovi ljubezni. Ako nisi tej želji do zdaj popolnoma zadovoljila, to se še lahko popravi, prizadevaj si namreč pa v bodoče bolj zadovoljevati.

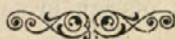
Nikar se ne čudi, da si vboga in slaba, Bog je že neizmerno mnogo takih videl in njegovo vsmiljenje ne zametuje vbozih ampak meni se zdi, da ga ravno to veseli za take se potegniti in svojo slavo v njih vbožnosti in slabosti pokazati.

Saj sem ti že dostikrat rekel, da mora biti človek v svoji pobožnosti ali molitvi priprost in zaupljiv. — Ako jo prav oprav-

ljaš, zahvali Boga; ako po pravici misliš da je ne opravljaš dobro, tedaj se pa ponižaj. Saj vem, da želiš vse prav opraviti.

Nič se ne boj in nikar svoje vesti ne trapi; saj veš da ti ni treba drugega, kaker Boga prositi njegove ljubezni; tudi on od tebe ne zahteva drugega kaker tvojo ljubezen.

Jaz ne neham za te Boga prositi, da ostaneš ponižna, krotka in poterpežljiva, in da se sè svojo plašljivostjo in nemirnostjo okoristiš, ako jo namreč sprejmeš iz ljubezni do tistega, ki je iz ljubezni do tebe toliko preterpel.

Sv. Ludovik,

škof, spoznavavec prvega reda sv. Frančiška.

P. C. L.

4. Poglavje.

Kako je Ludovik molitev ljubil in jo opravljal.

„Karkoli boste očeta prosili v mojem imenu, dal vam bo“, s temi besedami je nebeški učenik Jezus Kristus opominjal svoje aposteljne in učence in ž njimi tudi vse ljudi, kako se morajo v vseh svojih dušnih in telesnih potrebah z molitvijo k Bogu obračati in pri njemu pomoči iskati. In kaj bi ne; saj človek sam od sebe nič storiti ne more, ako ga Bog sè svojo vsegamogočno roko ne podpira in mu iz nebes ne pošilja potrebne pomoči. Da nam pa Bog pomoč pošlje, je potrebno, da ga prosimo, da se s pobožno molitvijo k njemu obračamo. To so pač dobro spoznali svetniki in niti jednega ni mej njimi, kateri bi se bil brez pobožne in mnoge molitve posvetil. Tako je bil tudi Ludovik poseben prijatelj molitve. Že v svojih otročjih letih je imel veliko veselje do molitve, in koliker bolj je v starosti napredoval, tolikanj bolj je spoznal, kako mogočno je to sredstvo bogoljubnega življenja. Za časa svojega sedemletnega jetništva v Barceloni je imel vsaki dan neketere ure odločene bodi si za premišljevanje svetih resnic ali pa za navadne molitve. Ni pretekel dan, da ne bi bil pobožno in kleče izmolil sedem spokornih psaljmov in litanij vseh svetnikov; mnogo je imel tudi kratkih molitvic, s katerimi se je tudi vsaki dan priporočeval priprošnji prečiste de

vice Marije, katero je z otroško vdanostjo ljubil. Zraven tega je tudi vsaki dan zahajal v samostansko cerkev ter je z redovniki opravljal duhovne molitve na koru. Pri teh molitvah pa je bil zelo natančen, ne samo da si je sam prizadeval sleherno besedo razločno in s pomiselkom izgovarjati in se vsake radovoljne raztresenosti ogibati želel je, da bi enako delali tudi redovniki. Če se je katerikrat prigodilo, da je eden ali drugi pri brevirju prehitro ali nerazločno besede izgovarjal, ali pa če je zapazil, da je bila pri teh molitvah iz tega ali družega vzroka kaka nepazljivost, se mu je takoj na obrazu bralo, kako je to neljubo njegovim pobožni duši. Keder je psaljne molil ali prepeval, je bil tako zbranega duha in je tako pazil na pomen vsake besede, da se je že na zunanem razodevalo, kaj se v njegovem srcu godi. Živo je takrat mislil na pričujočnost božjo in se tako v Boga vtopil, da je bil kaker v zamaknjenju nepremekljiv, kar je mnogo pomagalo, da so tudi nekateri manj goreči redovniki z večjo vne-
mo in pobožnostjo duhovne ure molili in peli.

Veliko spoštovanje je imel Ludovik tudi do znamenja našega odrešenja, do svetega križa; po zgledu križarjev, ki so se takrat zbirali, da bi čez morje šli v jutrovo deželo reševati svete kraje iz ptuje oblasti, si je dal tudi on znamenje svetega križa priti na obleko. Zraven tega je vedno nosil pri sebi tudi dragoceno svetinjo svetega Jezusovega križa, katero je vsaki dan pobožno častil z nekimi posebnimi molitvami. Pri teh molitvah je imel roke razprosterte in nepremekljivo kaker v zamaknjenju je je premišljeval Kristusovo terpljenje na lesu križa. To pa se je vedno ponavljalo, keder koli je pred kako podobo križanega Jezusa bodi si skrivaj v svoji izbi ali očitno v kaki cerkvi molil, vselej je čutil v svojem srcu, kaker bi ga neki poseben plamen ljubezni do terpečega zveličarja vnemal. Zadosti je bilo, da je le slišal Jezusovo predsladko ime izgovoriti, že je bil poln nebeškega veselja in ni samo s pobožnimi besedami to sveto ime pozdravljaj, ampak priklanjal je tudi vselej svojo glavo, in večkrat je v znamenje velikega spoštovanja do njega tudi pokleknil in tla poljubil.

Prede se je k počitku vlegel, ni imel nigdar zadosti molitve; ravno tako tudi zjutraj, ko je vstal. Večkrat so ga morali njegovi tovariši k obedu ali večerji klicati, ko je bil v molitev vtopljen. Nigdar se ni k mizi vsedel, da bi ne bil poprej duha nasitil s pobožnim premišljevanjem in z molitvijo, Mej jedjo je tudi ko je že škof bil vedno zvesto poslušal, ko se je po tedanji

navadi bralo sveto pismo ali kake druge pobožne knjige. Kedor ga je videl, keder je molil, je moral misliti za gotovo, da je imel od Boga poseben dar molitve in premišljevanja, ker je z neko nadzemeljsko zbranostjo in pobožnostjo svojo molitev opravljal in duhovno branje premišljevalje poslušal. Kar mu je od učenja in potrebnega počitka časa ostajalo, vsega je porabil za molitev in premišljevanje. Njegova brata in tovariši, s katerimi je v jetništvu v eni izbi spal, pripovedujejo tudi, da je Ludovik, ko so služabniki luči pogašili in je mislil, da so že vsi pospali, vstal, na tla pokleknil in tako dostikrat do polnoči molil. Neko noč pa, ko je tako v molitev zamaknjen klečal, sta zapazila njegova brata, da se je vanj zaganjal velikanski maček, ki je bil popolnoma črn in skoraj tako velik, kaker kak mesarski pes. Sveti mladenič ga je spet in spet od sebe zapodil sè znamenjem svetega križa, pa peklena pošast, ki se je bila v mačko spremenila, se ga je le še v novič lotila, ali naposled se mu je vender posrečilo odgnati jo. Ludovik je ostro prepovedal bratoma, da ne smeta nobenemu človeku čerhniti besede o tem, kar sta videla, dokler bo on živ.

K spovedi je hodil Ludovik vsaki dan in se s tolikim obžalovanjem svojih pregreškov obtoževal, kaker da bi bil kaj vem kake smertne grehe na svoji vesti imel. Njegov spovednik p. Frančišek Bruno od Apta pa je po njegovi smerti pričal, da se Ludovik nigdar ni omadeževal s kakim smertnim grehom, in da je njegova čista duša v popolni kerstni nedolžnosti se preselila v naročje svojega stvarnika. Ob vseh praznikih Gospodovih in matere Božje je pristopil k svetemu obhajilu ter nedolžno jagnje, Jezusa Kristusa, s toliko pobožnostjo in ljubeznijo sprejemal, da je bilo videti, kaker bi angelj iz nebes, ne pa človek klečal pri obhajilni mizi.

„Kjer je tvoj zaklad, tam je tudi tvoje serce“ govori večna resnica, in to, kaker smo videli, se je vresničilo tudi pri svetem Ludoviku. Nič mu ni bilo ljubše, kaker misliti na Boga, v molitvi in premišljevanju ž njim se pogovarjati, pogovor o njem poslušati. Uči se, dragi bravec, iz tega v Bogu imeti svoj zaklad in tam tudi svoje serce. Najlažje pa boš to dosegel s pobožno molitvijo in duhovnim premišljevanjem božjih reči. Ko se zjutraj prebudiš, spomni se takoj svojega Boga in zahvali se mu, da te je po noči obvaroval vsake nezgode, prosi ga, da te tudi čez dan obvaruje telesnega, posebno pa dušnega zla; daruj mu svoja vsakdanja dela in opravila, vse težave in sitnosti svojega stanu in

stanovskih dolžnosti. Ako imaš čas in priliko pojdi k sveti maši, če pa ne moreš, stori to vsaj na duhovni način. Sprejemaj večkrat v letu pobožno in vredno svete zakramente ter se na ta način vedno bolj oklepaj svojega Jezusa. Zraven tega pa nikar ne pozabi na dolžnosti svojega stanu, ker tudi od njih spolnjevanja je odvisno tvoje večno zveličanje. Glej, tudi sv. Ludovik je tako delal, on ni cel dan le molil, ampak se je tudi učil, kaker mu je bila dolžnost. Naj ti bo torej zlato vodilo: Moli in delaj! Tvoja molitev naj bo z delom sklenjena, delo pa z molitvijo.

5. Poglavje.

Ludovikova ljubezen do bližnjega.

„Ljubi gospoda svojega Boga iz celega svojega serca, iz cele svoje duše in iz vseh svojih moči“, tako je večni Bog že v starem testamentu govoril, in ravno to je tudi včlovečeni Sin Božji svojim aposteljnem in učencem kaker nam vsem ponavljal, pa pristavil je: „svojega bližnjega pa kaker samega sebe“. Po tej zapovedi so se ravnali vsi božji služabniki, ker so ljubili Boga nad vse, vedno so nanj mislili, po njem hrepeneli, zanj živeli, zanj vmerli. Ker se pa ljubezen do Boga nikaker ne da ločiti od ljubezni do bližnjega, zato so tudi bližnjega po zapovedi božji tako ljubili, kaker sami sebe; to svojo ljubezen so ravnali po tisti ljubezni, s katero je Jezus nas ljubil, katero nam je tudi v zgled postavil, ko je rekel: „Novo zapoved vam dajem, da se ljubite mej seboj, kaker sem jaz vas ljubil.“ Jan. 13, 34.

Že v tem, kar smo dozdej slišali, smo se lahko prepričali o veliki ljubezni do Boga, ki je prešinjevala vso dušo svetega Ludovika; tej ljubezni enaka je bila pa tudi njegova ljubezen do bližnjega. Kazala se je pa posebno v njegovem vsmiljenju do vbozih in bolnikov. Vboge je ljubil že od prvih svojih otroških let. Keder koli je videl ali srečal kakega berača, ali pa če je zvedel, da je ta ali oni v velikem pomanjkanju, berž je dal, kar mu je v roke prišlo, da bi mu kako pomagal. Pripoveduje se mej drugimi tudi sledeči dogodek. Oče njegov namreč je zvedel od svojih hišnih, kako je Ludovik radodaren do vbozih. Neki dan, ko je mali Ludovik mislil, da ga nihče ne opazuje, je vzel velikega pečenega petelina, ki je od kraljevega obeda ostal, skrtil ga pod obleko ter z njim hitel k nekemu vbozemu bolniku. Primerilo se je, da ga kralj, oče njegov, ravno sreča ter ga vpraša, kaj pod

plajščem skritega nese. Ludovik brez straha plajšč odgerne in oče zagleda, ne pečenega petelina, ampak lep šop cvetečih rož, kar ga je tolikanj bolj osupnilo, ker je bilo to mesca januarja. Kralj je spoznal, da je Bog čudež storil, in se ne le ni nič jezil nad preveliko radodarnostjo svojega sinka, mariveč mu je odslej popolnoma prostost dal vbozim vbogajme deliti, kakor in koliker se mu bo ljubilo.

Tudi v jetništvu se je ta njegova ljubezen do bližnjega razodevala v mnogih delih telesnega vsmiljenja; posebno pa so bili gobavi, katerim je tolikanj rad stregel, da jih je pogostokrat v njih stanovanjih obiskal, sè svojo roko jim jesti dajal, vmival njih smerdljive gnojne rane, ter je celo poljuboval. Ta njegova ljubezen se je posebno razgorevala zadnje tri dni velikega tjedna, in kako je bilo to Bogu dopadljivo, vidimo v sledečem dogodku. Mej drugimi gobavami, ketere je Ludovik veliki čertetek k sebi v grad povabil, da bi jim noge vmival, kakor je to storil Jezus svojim apostelnom, je bil eden, ki je imel tolikanj ostudnih ran, na celem životu, da je bilo groza le pogledati ga. Njegova brata, ki sta zraven bila, se res nista mogla premagati; ne tako Ludovik. Ravno temu siromaku je naj bolj stregel, njega je z največ ljubeznijo objemal, čistil mu smerdljive rane in naj bogatejše ga obdaroval z jedjo in drugimi darovi. Povabil ga je tudi, naj še na veliki petek k njemu pride, da bo z njim kosil. Pa božca drugi dan ni bilo; popraševal je po njem, pa nihče mu ni vedel o njem ničesar povedati; drugi, ki so pred ta dan pri Ludoviku bili, so še celo terdili, da oni nič ne vedo o takem gobavem, po katerem poprašuje. Po vsi pravici smemo tedaj verjeti, da je Jezus sam bil, ki je podobo tega siromaka na se vzel ter tako Ludoviku že tukaj na zemlji poplačal njegovo veliko ponižnost in vsmiljenje, s katerim je njemu samemu stregel, ko je vbozim in bolnikom djanje vsmiljenja skazoval.

Pa še drugače je Bog pokazal, kako ljuba mu je Ludovikova dobroserčnost do teh sirot, namreč s čudeži, ki so se godili. Nekomu je Ludovik izročil neko svojo staro obleko, da bi jo nesel nekemu gobavemu bolniku. Komaj ta bolnik obleko nase dene, v tistem trenutku je bil gob očiščen in popolnoma zdrav. Brat Peter Skarasona, frančiškanski lajik v Brinjolskem samostanu, je imel že trinajst dni hudo merzlico in zdravniki mu je nikaker niso mogli pregnati, pa ravno takrat je bil v tistem samostanu Ludovih, katerega je brat Peter zelo spoštoval. Prosil je torej

naj njegove jedi postavijo pred Lukovika in naj jih potem k njemu prinesejo. In res, komaj je začel jesti, pa je bolezen prenehala; ozdravljen je bil.

„Gdor sprejme keterega teh malih, ta mene sprejme, in kar boste najmanjšemu izmej svojih bratov storili, to bom tako sprejel, kaker bi bilo meni storjeno.“ Glej kerščanska duša, koliko je vredno pred Bogom, kar iz ljubezni do Boga dobrega storiš vbozemu. Znana so ti dušna in telesna dela kerščanskega vsmiljenje, katera pa moraš tudi opravljati, če hočeš biti pravi kristijan, pravi posnemovavec Jezusa Kristusa. Nikar se ne izgovarjaj, da si sam vbožen itd., zakaj če ne moreš lačnih hraniti, nagih oblačiti, popotnikov pod svojo streho sprejemati itd., vender pa morebiti lahko bolnike obiskuješ, morebiti jim lahko postrežeš, morebiti jih lahko s prijaznimi besedami tolažiš. Ako si priprost in neučen, da ne moreš nevednih učiti, dvoječim dobrega sveta dajati, vender lahko za spreobrnjenje grešnikov moliš, drugim lep zgled daješ, težave, ki ti jih drugi prizadevajo, odpuščaš in kar je še takega, kar Bogu dopada in bližnjega spodbuja. Stori tako in tudi ti boš ljub Bogu in ljudem, kaker je bil sveti Ludovik.

6. Poglavlje.

Ludovik v hudi boleznj obljudi stopiti v red sv. Frančiška.

Sv. apostelj Pavel nas uči, da le po mnogih bridkosti in težavah moremo priti v nebeško kraljestvo. To je tedaj tista kraljeva in prava pot, katera nas varno in gotovo popelje v zavetjišče večnega življenja. Po tej poti je hodila prečista devica Marija, katero zavoljo morja bridkosti, v katero je bila njena duše vtopljenja, pozdravljamo ko kraljico maternikov in mater sedem žalosti; te poti so se deržali sveti aposteljni in drugi nasledovavci Kristusovi, njo so si izvolili vsi svetniki in svetince božje. Tudi Ludovik je okusil, kako resnično je, da Bog tistega tepe, keterega ljubi in zveličati hoče.

Že v sedemletnem jetništvu se je podobno poterpežljivemu pravičnemu Jobu zvesto deržal poti božjih zapovedi ter napredoval v čednosti; pa božja previdnost, ki ga je namenila k visoki stopnji svetosti, je hotela njegovo čednost okrepčati v šoli še večega terpljenja. Bog mu je poslal hudo bolezen, ki mu ni samo bolečine prizadevala, ampak je bila zraven tega tudi zelo

nevarna. Naj prej ga je začelo namreč v persih hudo boleti; kmalu potem je začel kri metati iz sebe in to se je ponavljalo tako pogostokrat in tako obilno, da se je bilo bati, da ga enkrat kar zaduši. Zdravniki so si na vso moč prizadevali, pa vsa njih zdravila niso nič pomagala, njih učenost in spretnost ni našla nobene pomočka več; sodili so, da je neozdravljiv, ker mu že pluća gnjijejo. Bolezen se je res bolj in bolj širila in vse je mislilo, da ni rešitve za mlado življenje. Posebno hudo ga je napadlo na dan praznika Marijinega očiščevanja ali svečnice, tako da so se bali, zdaj zdaj bo izdihnil dušo. Pa Bogu se je dopadlo, da je k sebi prišel ter mu je nekoliko odleglo. Bolnik je začel zdaj resno premišljevati, v koliki nevarnosti je že bil, kako blizu mu je že bila smertna kosa, kako minljiva je vsa posvetna nečimernost. V tem premišljevanju se je Bogu zaobljubil, da hoče, ako ozdravi, vse svoje življenje Bogu posvetiti v redu svetega Frančiška, da bo v popolni ponižnosti in čistosti, v prostovoljnem yboštvu in sveti pokorščini služil Bogu do zadnjega diha. In Bog je to sveto obljubo Ludovikovo sprejel in poterdil s tem da se je Ludoviku začelo boljhati in je kmalu tudi popolnoma ozdravel.

In Ludovik je bil Bogu za dobljeno zdravje prav preserčno hvaležen ter je hotel takoj svojo obljubo spolniti stopivši v spokorni red svetega Frančiška Asiškega. Ali izveršitvi tega sklepa so se nasproti postavile težave in zapreke; redovniki Aragonske provincije frančiškanske so se branili sprejeti ga, ker so se bali, da bi se s tem kralju, očetu njegovemu, zamerili. Ker mu tedaj ni bilo mogoče zadostiti obljubi Bogu storjeni, je vendar vsaj na binkoštni praznik v grajski kapeli Matere Božje v pričo presvetega Rešnjega Telesa in v pričujočnosti svojih tovarišev in drugih grajskih prebivalcev slovesno ponovil svojo obljubo. Da bi pa svoji goreči želji tem prej mogel vstreči, je tudi že na to mislil, da bi skrivaj pobegnil iz Katalonije ali na Nemško ali v kako drugo oddaljeno deželo, in bi tam sprejel redovno obleko ter popolnoma nepoznan opravljal ko ponižen lajik naj bolj nizka samostanska dela.

Naš um pač ni v stanu dovolj ceniti tolike ponižnosti po-božnega Ludovika. Sin mogočnega kralja, v najlepših mladeniških letih se hoče na vsaki način odpovedati vsemu posvetnemu blišču bogastva in moči, zamenjati hoče kraljev prestol s priprostim samostanom, kraljevo življenje se spokornim življenjem ponižnega samostanskega brata. Ludovik bi bil gotovo tudi skrivaj

pobegnil in bežal, kamer se je bil namenil, ke bi ga ne bil njegov spovednik od tega odvernil. P. Frančišek Bruno od Apta ga je namreč pregovarjal, naj tega nikar ne stori, ker bi se ne mogel dolgo skrivati; njegov oče bi ga gotovo iskal in tudi našel. Ludovik se je dal pregovoriti; obljubil je poterpežljivo čakati, dokler mu da Bog priložnost, da zadosti svoji storjeni obljubi. Res je bilo hudo zanj, pa v svoji ponižnosti je sodil, da še ni zadosti vreden Bogu služiti v njegovih svetih taboriščih.

Ne dolgo potem se je zopet nekaj zgodilo, kar je v Ludoviku pomnožilo stud do vsega posvetnega in ga v novič spodbudilo zapustiti nečimerni svet in bežati v tiho samostansko življenje. V jetništvu mu je bilo namreč dovoljeno po tedanji navadi in šegi v bojnem orožju se vaditi, na konju jezdariti itd., da bi si tako okrepčal ude ter se zraven uril v tem, kar je njegov viteški stan od njega zahteval. Ali za vse to mu ni bilo veliko mar, ker se mu je zdelo vse preposvetno. Nekega dne ga vender njegov brat Robert, ki je za take vaje bil zelo vnet, preprosi, da zajaše čilega konja. Ali komaj se je dobro nanj vsedel, kar začne konj skakati; Ludovik pade z njega, in konj v svoji divjosti po njem kopitá. Strah in groza je prešinila vse pričujoče vsi so mislili, da ga je zdijvana žival vsmertila. Ko pa k njemu pridejo, da ga vzdignejo, vidijo v svoje veliko začudenje, da kar nič ni bil ranjen. Ludovik je spoznal, da ga je tudi v tej veliki nevarnosti božja roka milostno varovala, in to ga je tolikanj bolj vnemalo, zaničevati vse posvetno in le za dušo skerbeti. Takrat je tudi terdno sklenil, da ne bo nigdar nosil orožja in nigdar več ne zahajal nobenega konja. In ta svoj sklep je zvesto spolnjeval, še tudi ko škof. Ko je moral po svoji škofiji popotovati, se je posluževal za ježo ali osla ali pa mezga, nigdar konja.

Kaker smo povedali, so bile Ludovikove najserčnejshe želje stopiti v red sv. Frančiška. Ker mu pa to za zdaj ni bilo mo-goče, dosegel je po mnogem prizadevanju vender to, da je bil v duhovski stan sprejet. Ponižno je za to prosil tadanjega rimskega papeža sv. Celestina V. in ta je njegovo prošnjo vslišal. V pismu, katero je ta namestnik Kristusov 9. oktobra 1294 iz samostana Sv. Duha blizu Sulmona Ludoviku pisal, je tudi p. Frančišku Brunu od Apta izjemoma dovolil, da sme pobožnemu Ludoviku podeliti tonzuro in štiri manjše rede. Ludovik je bil

takrat v dvajsetem letu; to leto je bilo tudi konec njegovega jetništva v Barceloni.

Kako resnične so besede svetega pisma, da ne bo nигdar osramočen, gđor v Boga zaupa. Vsaj je Bog naš dobri oče, ki za vse enako skerbi. Če skerbi za ptice pod nebom in jih živi, tako da tudi ena ne pade sè strehe brez njegove volje, če tako oblači lilije ne polju, da celo Salomon v vsem svojem blišču ni bil tako oblečen, kedo je, ki bi to premišljeva je ne stavil vsega svojega zaupanja v sveto previdnost božjo? Sveti Ludovik je vse svoje zaupanje stavil v Boga, in Bog ga je obvaroval in rešil iz velike nevarnosti; tako se tudi ti, dragi bravec, z otročjim zaupanjem izročuj Bogu in zvesto izpolnjuj Njegovo sveto voljo, zakaj če si ti zvest Bogu, bo tudi Bog tebi zvest, kaker je bil Ludoviku.

7. Pogiavje.

Ludovik oproščen jetništva se odpove kraljevi časti in zopet prosi za sprejem v samostan.

Hitro je Ludoviku preteklo onih sedem let, ko je bil v Barceloni namestu očeta v jetništvu, in prišel je čas, da se je oproščen smel verniti k svojemu očetu. Sovraštvo mej sicilijanskim in aragonskim kraljem je namreč ponehalo in zadnji dan mesca oktobra leta 1295 je bil sklenjen mir mej nasprotnikoma. V poterjenje tega tako zaželenega miru je Karolj II, sicilijanski kralj, dal svojo hčer Blanko v zakon aragonskemu kralju Jakobu, ki je bil naslednik kralja Alfouza, Jakob pa je ravno tisti dan oprostil tri kraljeve sinove Ludovika, Roberta in Rajmunda, ki so bili v jetništvu v Barceloni.

Ludovik se je veselil prostosti, ne kaker da bi mu bilo na njej tolikanj ležeče, ampak zato, ker je upal, da se bodo sedaj njegove najserčneje želje čim prej izpolnile. Pa njegovo upanje je le prehitro ginilo; zgodilo se je namreč nekaj, kar je, po človeško misliti, onemogočilo izpolnitev njegovih želja, in kar ga je tolikanj huje zadelo, koliker bliže se je mislil svojemu cilju. Vmerl je namreč njegov brat Karolj Martelj, v najlepših letih svoje starosti, in pravice pervorojenca do kraljevega prestola so sedaj pripadale Ludoviku; od očetove strani je imel pravico do sicilijanske krone, od materine pa do ogerske. Stariši so mu

nevesto izbrali, sestro aragonskega kralja Jakoba; oče je bil pripravljen odpovedati se vladanju in Ludovik naj bi namestu njega zasedel kraljevi prestol. Ludovika je to zelo prestrašilo, ker bi mu bilo po tem nemogoče izpolniti obljubo; na vso moč se je branil. Stariši, sorodniki in dvorjani so si prizadevali, da bi ga pregovorili, pa vse je bilo zastonj, tako da je naposled oče dovolil, naj se Ludovik svojim pravicam odpove v prid mlajšega svojega brata Roberta.

Kedo ne bi občudoval tega lepega zgloda zaničevanja posvetne časti in mogočnosti in zatajevanja samega sebe? To zatajevanje je po vsi pravici preslavljal tudi sv. oče Janez XXII v pismu, s katerim je bil Ludovik svetnikom prištet: „To je kaj posebnega“, pravi „in do sedaj nezaslišanega! Ta sveti mladenič kraljeve rodovine zaničuje ves blišč kraljevske časti, on se odpove pravicam kraljevega pervorojenstva in kraljevemu prestolu, da si namestu pozemeljska krone zagotovi večno krono nebeškega veselja!“

Rešivši se tako preteče nesreče se je Ludovik s celo svojo dušo obernal tja, kamer ga je serce vleklo, namreč k redovniškemu življenju. Ko se je tedaj iz Barcelone domov vračal, se oglašil mejpotoma v mestu Montpeljeru, kjer je bil tudi frančiškanski samostan. Brez odloga gre notri, in patra provincijalja ponižno prosi, da bi ga mej samostanske brate sprejel ter mu dal redovno obleko svetega Frančiška. Ali tudi ta provincijal se je branil, ker se je po vsi pravici bal, da ne bi s tem obudil jeze njegovega očeta in bi tako mnogo škodoval ne samo svoji provinciji ampak tudi celemu redu. Se ve da je to tudi zdaj vžalilo svetega mladeniča, ali zopet se je s tem tolažil, da pred Bogom še ni zadosti sposoben spoznan v ta sveti red stopiti in ponižno je sklenil čakati tako dolgo, dokler mu Bog te velike milosti ne podeli. Mej tem časom pa je, koliker mu je le mogoče bilo, spolnjeval dolžnosti klerika, ki je že sprejel štiri nižje rede. Ko je bil na božično noč sè svojim očetom v Rimu, je šel z drugimi kleriki k oltarju, kjer je pri službi božji svečo nosil.

Kmalu potem je dobil prvi višji red, subdijakonat, ne vè se pa za gotovo, ali se je to zgodilo v Rimu ali kje drugje; to pa je gotovo, da je v Neapolju prejel diakonat in je tam bil tudi v mašniku posvečen, in sicer v samostanski cerkvi sv. Lovrenca. Tudi pri tej priložnosti je pokazal, kako malo mu je bilo mari za posvetni blišč. Papež Bonifacij VIII ga je namreč pova-

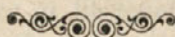

bil, naj bi prišel v Rim, kjer bi ga papež sam v mašnika posvetil; pa Ludovik je to veliko in čisto posebno čast ponižno odklonil. Tudi ni hotel, da bi pri njegovem posvečevanju kak ozir jemali na njegovo kraljevsko rojstveno čast, mariveč naj bi ž njim ravnali kakor z onim, ki zasluži naj zadnji biti v hiši Gospodovi. Odkar je bil subdijakon, je tudi odložil vsako zunanje znamenje kraljevskega rojstva in nosil le debelo obleko pepelnaste barve, ketere tudi pozneje ko škof ni z drugo zamenjal.

Pri sveti maši, mej katero je bil v mašnika posvečen, je premišljeval veliko neizmerno visoko čast, do ketere ga je do brotljivi Bog povzdigniti blagovolil in to je tako ginilo njegovo mehko serce, da je od veselja jokal. Potem ko je bil posvečen, je šel v frančiškanski samostan blizu Neapolja, da bi se tamkaj vadil v duhovskih opravilih in v cerkvenem petju. Tako je nekaj časa v veliko zadovoljnost svojega pobožnega duha strogo samostansko živel in ni imel družega v svojih mislih, kakor da bi se vedno bolj spopolnil in vsega Bogu posvetil. Zjutraj je sè vso pobožnostjo opravil sveto mašo in po dolgih zahvalnicah je šel v svojo celico, kjer je neprestano bral sveto pismo in svete cerkvene očete. Mej temi se mu je najbolj prilegal medenosladki učenik sv. Bernard, keterega spis o premišljevanju in neketera druga dela je vedno s seboj nosil in prebiral tudi takrat, ko je popotoval. Keder se je od mnogege branja in učenja trudnega čutil, je ali na vert šel ali pa se je vadil v kakem ročnem delu, da je potem zopet lažje nadaljeval svoja duhovna dela. Veselilo ga je tudi, ako je imel priložnost, z učeni in modrimi možmi o kakih koristnih duhovnih rečeh se razgovarjati. Tako je mej molitvijo in učenjem okuševal sladkost redovniškega življenja, po katerem je njegovo serce tolikanj hrepenelo.

V tem poglavju si videl dragi bravec, kako visoko je Ludovik cenil duhovniški stan; bolj ga je čislal kakor vso posvetno srečo, bolj kakor kraljevo krono. In kaj bi ne, saj je po besedah sv. Bernarda mašnikova ali duhovniška čast tako častitljiva in visoka, da se nič ne da ž njo meriti, ona preseza vso visokost kraljev in cesarjev. Kaj pravim? ona je tako velika, da se ž njo ne da primerjati čast angeljev in arhangeljev, zakaj sv. Janez Zlatousti pravi: „Keteremu izmej angeljev je kedaj Bog rekel: Tebi bom dal ključe nebeškega kraljestva? kateremu je dal oblast grehe odpuščati in zadržavati? keterega je tako visoko povzdignil,

da sme in more živega Boga iz nebes na oltar poklicati in ga v rokah deržati? To vse pa je dal duhovnikom, ko jim je rekel: Sprejmite svetega Duha, kar boste na zemlji zavezali, zavezano bo tudi v nebesih, kar boste pa razvezali na zemlji, razvezano bo tudi v nebesih; in zopet jim je rekel pri zadnji večerji: „Tostorite v moj spomin.“ Zavoljo te velike časti spoštuj tedaj tudi ti gospodove mašnike, ljubi svoje duhovnike, ker oni so za Bogom tvoji največi dobrotniki, poslušaj jih v ponižnosti in pokorščini, kar te učijo, pa zraven tudi ne pozabi za nje moliti, da bodo mogli nositi breme, katero jim njih sveti stan naklada.

Življenje sv. Antona Padovanskega.

IV. Poglavje.

Pervih pet svetih marternikov frančiškanskih ostanke pripeljejo v Koimbro. — Sv. Anton sklene stopiti v red sv. Frančiška.

Bilo je leto 1219. Naš svetnik je bil v tem času najberž vže prejel višji red dijakonat. Neki dogodek nam spričuje, s koliko pobožnostjo je opravljal svojo levitovsko službo. V onem času je prebivala kraljeva družina v Koimbri, kjer je l. 1217 pobožna kraljica Uraka iz Kastilje, žena Alfonsa II. portugalskega kralja izročila frančiškanom majhin samostan posvečen sv. opatu Antonu, v katerem so živeli silno lepo in vzgledno neketeri sinovi sv. Frančiška. Kaker smo vže omenili, je bil mladi korar Ferdinand najboljši prijatelj teh svetih redovnikov. Eden teh bratov vmerje in naš svetnik je videl mej tem ko je stregel pri sv. maši dušo tega brata, kako je v veliki svitlobi šla v nebesa. To mu je še bolj vnelo goreče hrepenenje po ponižnem in vbožnem redu sv. Frančiška. In ta goreča želja je dozorela do terdnega sklepa, ko so pripeljali v Koimbro svete ostanke prvih pet svetih marternikov frančiškanov. O tem dogodku hočemo zdaj nekoliko povedati.

Sv. Frančišek Asiški ni bil zadovoljen samo s tem, da je zbujal kristijane k boljšemu in pobožnišemu življenju, temuč njegova serafinska ljubezen je obsegala celi svet. Celi svet je hotel pridobiti za Jezusa in to ga je nagnilo, da je šel sam v Egiptet spreobračat neverne saracene, na druge kraje pa je poslal svoje duhovne sinove. Tako je poslal šest bratov v afrikansko kraljestvo

Maroko, da bi tam mej mahomedanci razširjevali sv. vero Kristusovo. Vsi prevzeti od apostoljske gorečnosti in blagoslovljeni od svojega sv. očaka so hiteli ti možje skozi južno Francosko in Španijo na Portugaljsko, da bi stopili tamkaj na barko in se prepeljali na odločni kraj in v marterniško smert. Ti serčni možje so bili trije mašniki Berard, Peter in Akurzij in dva brata lajika Adjut in Oton. Njih predstojnik Vitalj, ki je bil tudi mašnik, je navarno zbolel v Aragoniji in je moral ostati v nekem samostanu manjših bratov. Pervih pet je nadaljevalo svoje potovanje in so prišli v Koimbro. Gotovo le po božji naredbi se je zgodilo, da ti vneti misijonarji niso ostali v samostanu Olivares pri svojih sobratih, temuč na izrečno željo kraljice Urake, v samostanu sv. Križa, kjer je prebival naš Ferdinand, ki je imel tudi dolžnost sprejemati goste in skerbeti za nje. Lahko si mislimo, s koliko ljubeznjivostjo in kolikim veseljem je on stregel svojim dragim gostom.

Proti koncu l. 1219 so prišli junaški oznanjevalci Kristusove vere v Maroko. Tamkaj je v lepi palači prebival portugalski kraljevič Dom Pedro, ker se je bil doma sperl s svojim bratom, kraljem Aljfonzom III. Ta se je sicer na vso moč čudil apostoljski gorečnosti svetih misijonarjev, pa ker se je bal, da bi znali ti tako vneti oznanjevalci sv. vere spraviti njega in njegove ljudi v veliko zadrego pri grozuih mahomedancih, jih je skušal odverniti od njih sklepa. Prigovarjal jim je, naj nekaj časa ostanejo pri njem, da pride vgodna prilika verniti se v Evropo. Toda frančiškani so terdno zaupali v Boga in se niso dali preplašiti. Naravnost gredo na očitni terg in tamkaj prične Berard v arabskem jeziku oznanjevati sv. evangelij in razkrivati zmote mahomedanske vere. Kmalu se je zbralo vse polno Mavrov okrog njega, pa imeli so ga za norca in se mu pričeli posmehovati. Z ostrim glasom jim Berard zapove molčati in jih vpraša, kje stanuje njih poglavar Miramolín. Odgovorili so mu, da je ravnokar šel iz mesta obiskat grobe svojih prednikov, in pokazali so mu cesto, po kateri se bo vernil. Berž se mu napoti Berard s svojimi sobrati naproti. Radovedna je šla za njimi velika množica Mavrov, da bi videli, kaj bodo ti možje opravili. Hitro so stopali po potu sveti bratje in goreče molili za spreobrnjenje nesrečnih nevernikov. Od daleč vže zagledajo Miramolina v obilnem spremstvu konjikov. Berard stopi na neki prazen voz in ko se je mavriški knez približal, začne z veliko vnemo govoriti o Jezusu in ujegovi sv. veri. Miramolín jer stermel nad toliko prederznostjo,

pa ker se tudi njemu niso zdeli prav pri pameti, jih je vzkazal izgnati iz mesta. Portugaljskega kraljeviča je pa prosil, naj jih da prepeljati do Septe, kjer bodo mogli na barko in odpeljati se v Evropo. To je ta tudi storil, ali mej potjo so mu ušli in se berž vernili v mesto, kjer so zopet sredi terga pričeli pridigovati. To je Miramolina tako razkačilo, da jih je vzkazal poloviti in v ječo vreči, kjer naj bi od lakote pomerli.

Dvajset dni so bili v ječi brez vsake hrane, pa krepčal jih je z notranjo tolažbo tisti, ki more ohraniti pri življenju svoje stvari tudi brez jedi. Ob enem je pa Bog kaznoval s hudo šibo neverne mahomedance. Strašna suša je posušila vse, ljudje in živali so skoraj poginili od žeje. Zdaj se jim je zbudila vest. Ljudstvo je hitelo k Miramolinu ter ga prosilo, naj spusti služabnike Jezusove. Poglavar tedaj pokliče pred se svete može in ko jih vidi vse terdne in zdrave se silno začudi in vpraša, kedo jih je hranil. Modri Berard ponižno odgovori: „Ako prejmeš, o knez, kerščansko vero, spoznal boš tudi ti čudovito moč božjo, ki hrani svoje služabnike z nevidno jedjo, dokler ne postanejo deležni nebeškega veselja“. Še je hotel več govoriti, pa Miramolin mu ni pustil, temuč vsem je dal prostost ter jim ostro prepovedal, še katerikrat stopiti v mesto in pridigovati. Dom Pedro, ki je bil o vsem dobro podučen, pošlje po frančiškane ter jim odloči hišo za stanovanje tako dolgo, dokler ne pride priložnost da jih dà prepeljati v Septo. Toda goreči misijonarji so y drugič ušli svojim varihom in pričeli pridigovati v mestu.

Kraljevič je bil v največi zadregi, ker je dobro poznal kervoločnost Mavrov in njih gorečnost za mahomedansko vero. Berž pošlje v mesto nekoliko oboroženih Portugizov ter jim zapove, misijonarje sè silo nazaj pripeljati in v njegovi palači dobro zapreti.

Mej tem je neki sosedni narod planil v marokansko deželo ter grozovito divjal, požigal in moril po mestih in vaseh. Maroko je bilo v največi nevarnosti. V naglici skliče Miramolin veliko vojsko, kateri se je pridružil tudi Dom Pedro sè svojimi vojščaki.

Kmalu so bili premagani in pregnani sovražniki in Miramolin je hotel napraviti jako slovesen vhod v Maroko. Mej potjo po peščeni puščavi, kjer, v strašni vročini, ni bilo nikjer najti studenca ali kake druge vode, je terpela cela vojska toliko žeje, da so konji in ljudje kar onemogli in popadali po tleh. Vsi obupani so pričakovali gotovo smert.

Berardu in tovarišem se je mej veliko razburjenostjo ljudstva posrečilo vbežati iz ječe in nepričakovano se prikažejo pri vojski. Ko Berard vidi grozno stisko in nevarnost vojščakov, stopi v sredo mej nje in zakliče z močnim glasom: „Hrabri vojščaki, ako sprejmete nauk Jezusa Kristusa in se daste kerstiti, vam obetam v imenu vsemogočnega Boga, da boste dobili vode v obilnosti“.

Nesrečni mahomedanci so bili skoraj pripravljene sprejeti njegov predlog. Toda Miramolin serdit zavpije: „Veliko več menim jaz, da je ta naša nesreča šiba božja, ker nismo maščevali njegovega preroka, keterega ti potepuhi zaničujejo“.

Berarda te ostre besede niso vžalile, temuč po kratki molitvi on zverta s palico luknjo v pesek in precej priteče iz nje bister studenec, tako, da je bilo vode dovolj za ljudi in živali.

Miramolin je pa le ostal pri svojem mnenju ter jim ostro prepovedal, še enkrat pridigovati v mestu. Toda oni se za to niso zmenili. Pri prvi priliki so bili zopet v mestu in učili nevernike.

Kaj tacega se Miramolin ni nadjal; ves besen vkaže pripekljati pred se frančiškane, da bi jih obsodil.

Dom Pedro je dobro spoznal, da je ta dan zadnji za svete misijonarje ter je zato prosil sodnika, naj bi mu izročil trupla marternikov.

Pred divjim poglavarjem so ostali stanovitni in nevstrašeni sveti bratje. Nobena grožnja, nobena obljuba jih ni mogla izneveriti Jezusu. Kaker divji tiger zavpije Miramolin: „Jaz sam hočem z lastno roko maščevati žaljeno čast našega preroka“, izdere meč in odseka vsem petim glave, trupla pa vkaže vreči na ulico. To se je zgodilo 6. januarja 1220.

Nekaj mesecev potem se je zvedelo, da hoče poslati Dom Pedro ostanke svetih marternikov iz Afrike na Portugaljsko in sicer v mesto Koimbro. Veliko je bilo veselje dobrih meščanov, ko so zvedeli to novico. Vse se je pripravljalo, da sprejmejo koliker mogoče slovesno ta dragoceni zaklad. Določeni dan so res tako sprejeli sv. ostanke. Koimberski škof Dom Matej se svojimi duhovniki, kralj Alfonz in kraljica Uraka, plemenitaši in velika množica ljudstva je spremljala mezga, ki je v dveh lepih skrinjah nosil sveta trupla proti veliki cerkvi. Pa Bog je bil drugače odločil. Na vso moč so si prizadevali, da bi spravili mezga proti veliki cerkvi, v kateri so hoteli odložiti sv.

ostanke, pa vse prizadevanje je bilo zastonj. Gnana od višje roke, je zavila žival na pot, ki pelje v samostan sv. Križa. Naravnost gre v cerkev in obstoji pred velikim oltarjem. Duhovniki so položili svete ostanke na oltar.

Vsi so spoznali v tem voljo božjo, da naj ostanejo trupla marternikov v tej cerkvi. Lahko si mislimo veselje redovnikov, posebno Ferdinanda, kateri je pred komaj šestimi meseci tako ljubeznjivo stregel gorečim misijonarjem, zdaj tako slavnim marternikom. Kar ločiti se ni mogel od svetih trupel in goreče je prosil poveličane spoznavavce Kristusove, naj mu sprosijo milost, da postane frančiškan in dobi marterniško krono. Ko je tako pobožno molil, se mu prikaže sv. Frančišek, ki je takrat še živel, in mu zapove, brez odlašanja stopiti v njegov red. Ta prikazen je Ferdinanda popolnoma potolažila in sklenil je nemudoma svojim predstojnikom naznaniti svoj sklep.

X. Poglavje.

Sv. Anton stopi v red sv. Frančiška. — Odide v Maroko pa zboli v Septi. Verne se v domovino, pa vihar na morju ga verže na obrežje Sicilije.

Bog vodi včasih svoje služabnike po prav posebnih potih do stanu, za katerega jih je odločil. Večkrat so nam ta božja pota nerazumljiva, vendar nazadnje moramo le spoznati, da on vse prav in modro stori.

Ena najnevarniših zaprek za pravo čednost je gotovo nestanovitnost. Kedor si je zbral stan po resnem prevdarku in modrem posvetovanju, ta ga ne sme lahkomišljeno premeniti, naj bi bil tisti, v katerega misli prestopiti, še tako popoln. To velja prav posebno še o redovniškem stanu. Vender ima tudi to pravilo svoje izjeme. Bog sam more poklicati kakega redovnika v kak drugi še popolnši stan in red. Keder to stori, takrat on dotičnega tudi prepriča o takem poklica. Taka izjema se je zgodila tudi z mladim korarjem Ferdinandom.

Ker ga je Bog izbral, da bi enkrat ko svetla luč preganjal temo greha in hudobij in marsiketero zgubljeno ovčico pripeljal nazaj k čredi dobrega pastirja, je bilo potrebno, da se je prej sam vterdil v popolnosti, da je prej sam postal bogat na čednostih in se tako storil pripravnega delati za zveličanje bližnjega. Približal se je tedaj čas, ko ga je Bog poklical v družbo evangelij-

skih vbožcev, frančiškanov, in Ferdinand je spoznal, da ne sme odlašati. Nekega dne prideta po navadi zopet dva frančiškana prosit miloščinje v samostan sv. Križa. Ferdinand ju je vže od daleč opazil in pričakoval pri samostanskih vratih. Nepopisljivo veselo in ljubeznjivo ju pozdravi kaker dva poslanca iz nebes. O, kako sta se čudila dobra brata, ko jim ta sveti korar odkrije svoje serce in jima nazadnje reče: „Častitljiva brata! Preserčno želim dobiti obleko manjših bratov. Vender stavim ta pogoj, da me pošljete, kaker hitro bom preoblečen, v deželo saracenov in mavrov, da morem preleti za sv. vero svojo kri in deležen postati marterniške krone.“

Pobožna brata frančiškana, vsa prevzeta od svetega veselja, nista več pobirala miloščinje, temuč naglih korakov hitita nazaj v svoj samostan; saj jima je poslal denes Bog zaklad, kateri še dandenes razveseljuje sv. cerkev. Naravnost gresta k p. gvardijanu ter mu pričneta pripovedovati, kako ponižno je prosil za sprejem mej vboge sinove sv. Frančiška plemeniti korar Ferdinand iz samostana sv. Križa. Vsa samostanska družina je z največim veseljem priterdila, da se kar precej sprejme.

Ferdinand je potreboval le še privoljenja svojega predstojnika. Gre torej k njemu in mu zaupljivo razloži svojo serčno željo. Začuden in žalosten poslušá predstojnik svojega ljubljenca. Hudo in težko mu je bilo zgubiti ta najlepši biser samostana, pa ker je bil mož res pravi redovnik, je spoznal voljo božjo in ni se mogel vstavljati. Tako je dobil Ferdinand dovoljenje stopiti iz reda korarjev sv. Avgušтина, ko je bil v njem preživel 10 let. Dan njegovega odhoda je bil za samostansko družino dan žalosti. Vsi so ga ljubili in spoštovali, kaker angelja, ki jim ga je poslal Bog, da jih je spodbujal sè svojim lepim živiljenjem na potu čednosti. Ko sta drugo jutro prišla zopet omenjena dva frančiškana in Ferdinanda v njegovi celici preobleka v frančiškansko obleko, mu je rekel pred odhodom en korar, sè žalostjo in nejevoljo: „Le pojdi le, ako vže ravno hočeš. Ti boš gotovo še svetnik postal“. Poslavljač se, mu Ferdinand ponižno odgovori: „Ako boste vi, moj oče, to slišali, boste gotovo za to Boga hvalili“. Preroške so bile te besede, zakaj vže dvanajst let potem ga je papež Gregor IX. prištel mej svetnike.

Tako je zapustil Ferdinand samostan sv. Križa, v katerem je preživel osem let. Zgodilo se je to v mesecu juniju l. 1220, ko je bil ravno prestopil 24. leto. Ves vesel je hitel iz mesta

proti majhinemu samostanu sv. Antona puščavnika, kjer so ga ljubeznjivo sprejeli frančiškani. Da bi se popolnoma ločil od vsega, kar bi ga moglo spominjati na preteklost in svetu skrit ostal, je z dovoljenjem svojega novega predstojnika odložil ime Ferdinand in iz spoštovanja do patrona samostana, sv. puščavnika Antona, sprejel ime Anton.

Ves prenovljen in popolnoma ločen od vsega posvetnega je novic Anton v novem redu v podvojil svojo gorečnost in veliko pobožnost. Vsi sobratje so ga občudovali, zakaj kmalu so bili v njem spoznali redovnika nenavadne popolnosti. Kar je pa njegovim lepim čednostim dajalo še večjo vrednost, je bilo to, da je skerbno skrival svoje sveto življenje in imenitne lastnosti svoje lepe duše. Po ničemer drugem ni hrepenel kaker zavoljo Jezusa zaničevan biti. Pa čim bolj je hotel ostati skrit in nepoznan, toliko bolj so ga sobratje spoštovali ko svetnika in tudi stari, v redovniški popolnosti vže vterjeni bratje so se ozirali nanj ko na zgled samostanskih čednosti. Toda slavna zmaga prvih pet frančiškanskih marternikov njegovemu sercu ni dala miru ne po noči ne po dnevi. Vedno večje je bilo njegovo hrepenenje pridobiti vboge nevernike za kerščanko vero in prelititi kri za Jezusa. Pretesna mu je bila celica in v svoji apostoljski gorečnosti je pogostokrat nadlegoval svoje predstojnike, naj vender vže spolnijo obljubo, ki so mu jo dali pri vstopu v red in ga pošljejo mej nevernike ozuanjevat sv. evangelij. Slednjič mu je v začetku l. 1221 pater provincijal dal privoljenje napraviti svete oblube in oditi v Afriko kot misijonar mej zaslepljene mahomedance. Za spremljevalca je dobil brata Filipa, kateri je kaker Anton hrepenel po marterniški kroni.

Ves prevzet ljubezni in hvaležnosti do Boga je hitel Anton proti loki, kjer je stopil na barko in srečno se prepeljal na Mavritansko, najberž v Septo. Zdaj se mu je spolnila goreča želja. Veselil se je vže, da bo mogel terpeti za svojega ljubega Zveličarja. Toda božja pota niso poti ljudi. Božja previdnost je sklenila drugače. Komaj je bil stopil na suho, pa ga je zgrabila huda merzliva in ga položila na bolniško posteljo. Od začetka je mislil, da ga bo bolezen kmalu popustila, vdano jo je sprejel od Boga kot veliko dobroto, in vredno pripravo na boj, ki ga je čakal mej neverniki. Toda njegovo upanje ga je ogoljufalo. Mej ptujimi ljudmi, brez prave postrežbe ga je stresala huda bolezen celo zimo ter ga napravila nesposobnega za vsako delo.

Svetnik je spoznal glas in opomin božji. Ker je bil navajen v vseh rečeh se popolnoma prepustiti ljubeznjivemu vodstvu previdnosti božje, ni prav nič izgubil svojega dušnega miru, čeravno se je zdelo, da je splavalo po vodi vse, po čemer je tako hrepenel. Vdan v voljo božjo sklene Anton verniti se v svoj samostan na Portugaljskem, tamkaj pokrepiti si svoje zdravje in počakati, kaj bo ž njim sklenila previdnost božja. Komaj je bil stopil na barko, je precej čutil, da ga je pričela nekoliko popuščati huda merzlica. Pri lepem in mirnem vremenu je barka odplavala od afrikankega obrežja. Ali komaj je prišla na visoko morje, pa se nenadoma vzdigne velik vihar, tako, da je morala barka premeniti svoj tir. Na vso moč pa so se trudili kermarji, da bi prijadrali vsaj do španjskega obrežja, pa ves trud je bil zastonj. Več dni je vihar gnal barko vedno naprej proti vzhodu in jo slednjič zanesel na sicilijansko obrežje, kjer je mirno obstala v mesinski loki.

V mestu Mesina je zvedel Anton, da je v bližnji Taormini samostan frančiškanov. Ker ni rad prenočeval pri drugih ljudeh, se je napotil še tisti dan proti samostanu, kjer so ga sobratje ljubeznjivo sprejeli. Na tem kraju je ostal do velike noči ter si v tem prijaznem in zdravem kraju tudi precej pokrepčal svoje slabo zdravje. Skerbno je zakrival svoje lepe zmožnosti ter najraje opravljal najnavadniša in najnižja opravila v kuhinji, po celicah in vertu. Več stoletji so kazali frančiškani lepe zelene ciprese in oljike, ketere je bil zasadil Anton na samostanskem vertu. Kaker pri sv. Frančišku, tako se je tudi pri sv. Antonu vedno kazalo veliko veselje in posebna ljubezen do nepopačene, lepe, od Boga vstvarjene narave.

Za mesečni shod tretjega reda.

Tri verste kristijanov.

Učitelji pobožnega življenja delijo kristijane navadno v tri verste. V prvo versto štejejo tiste, ki so sicer kerščeni, živijo pa kaker neverniki; v drugo stavijo take, ki niso odločno ne dobri ne slabi; v tretjo pa samo one, ki res pobožno živijo. Pervi so na široki cesti pogubljenja, tretji so na ozki stezi zve-

ličanja; drugi pa bi radi hodili ob enem po široki cesti in po ozki stezi. Mej ene ali druge spadaš tudi ti, blagovoljni bravec; da boš vedel mej ketere, ti jih hočem nekoliko popisati.

1. Kristijani prve verste se ne bojijo Boga; za božje in cerkvene zapovedi se ne zmenijo; na večnost mislijo malo ali pa nič. „Ti grejo sè zapertimi očmi v ogenj“, pravi sveti Gregor papež; in ako tudi tu pa tam spregledajo in zagledajo, v kaki nevarnosti pogubljenja so, vender še dalje tako živijo in še dalje gredo proti pogubljenju. „Vedo, da gredo v pogubljenje in vender gredo“, pravi sveti Avguštín. Ti so očevidno na široki cesti pogubljenja, zakaj Kristus pravi: „Nihče ne more dve-ma gospodoma služiti“ ¹⁾; Bogu ne služijo, ker delajo greh; toraj služijo samo enemu gospodarju, hudiču. Te verste kristijani, grešniki, imajo ta znamenja. Niso se še z Bogom spravili z dobro spovedjo; na duši imajo kak zamolčan velik greh; nevredno prejemajo svete zakramente; živijo v sovraštvu; nočejo popraviti storjene škode; živijo v bližnji grešni priložnosti, katero bi lahko zapustili; strežejo svojim hudim strastim; nezmerni so v jedi in pijači, ošabni, jezni, maščevavni . . . . To je polno smertnih grehov. Smertni greh pa pelje v večno pogubljenje. Ako živi tretjerednik tako, je v tisti versti kristijanov, ketere čaka večno pogubljenje. Si tudi ti mej njimi? Ali hočeš ostati pri njih do smerti? Oj ne! te nesreče te Bog varuj!

2. Zapustiva, blagovoljni bravec, to versto kristijanov. Reci v svojem sercu, kaker pravi, ponižni kristijan: „Jezus, spreoberni jih!“ in pojdiva k tretji versti. V ti so pervim ravno nasprotni, dobri, vestni, pobožni kristijani, ki natanko spolnjujejo božje in cerkvene zapovedi in se varujejo ne samo velikih ampak tudi majhnih grehov. Ti opravljajo vestno in pobožno jutranjo in večerno molitev, molijo pred jedjo in po jedi in keder zvoní, molijo rožni venec, zvečer si izpraša vsak svojo vest, kaker predpisuje vodilo tretjega reda; dolžnosti svojega stanu, svojo službo, vestno in z veseljem opravljajo; redovne molitve opravljajo zbrano; ako morejo, so vsak dan pri sveti maši; k svetemu obhajilu pristopajo vsaj enkrat, če mogoče tudi večkrat na mesec, pa ne zavoljo drugih, ampak samo zato, da bi se bolj lahko in bolj gotovo zveličali. Naj raji mislijo na Boga in na zveličanje svoje duše, ker vejo, da je „le eno potrebno“. Ti „išče-

---

1) Mat. 6, 24.

jo naj prej nebeško kraljestvo in njegovo pravico“ 1), in le enega pripomočka ne opustijo in nobene težave se ne vstrašijo, da bi le dosegli svoj namen, nebesa, Boga. Ti so „na tesni poti, ketera pelje v življenje“ 2); po ti tesni poti je hodil Kristus in za njim vsi svetniki in mej njimi tudi sveti Frančišek Serafinski; po ti poti sta hodila mogočna kralja tretjerednika sveta Ferdinand in Ludovik IX.; po tej poti je hodila pregnanjana in od vseh zapuščena sveta Elizabeta ogerska; po nji so hodili sveti Rok in sv. Eljzearij sè svojo ženo zveličano Deljfino, plemenita devica sveta Hijacinta, 18 letna deklica sveta Roža iz Viterba in mnogi drugi zveličani udjetretjega reda. Ko si bil sprejet v tretji red, si stopil tudi ti na „tesno pot“ zveličanja; ali si pa ostal na nji?

3. V drugo ali srednjo versto spadajo vsi tisti, ki so v sredi mej dobrimi in hudobnimi, ki mešajo dobro sè slabim; denes živijo dobro, jutri pa slabo; zdaj molijo, čez eno uro se jezijo ali opravljajo; vse delajo, dobro in hudo, kaker je negdo rekel: „Vsak dan vkradem kako stvar, pa dan tudi vsak dan vbogajme in pri maši sem tudi. Vsako nedeljo sem pijan, vsako soboto se pa postim; kakšenkrat se pregrešim zoper šesto božjo zapoved, veliki petek se pa bičam do kervi. Mislim, da bo Bog zmešal eno z drugim, slabo bo z dobrim pokrtil, pa bom zveličan“ 3). To je pa ravno tako nemogoče, kaker ob enem jed prihati in jesti, ali z eno nogo na dveh stopnjicah stati, ali ob enem po dveh poteh hoditi; ravno tako je nemogoče ob enem služiti Bogu in satanu ali kaker Kristus pravi: „Ne morete služiti Bogu in mamonu“ 4). „Gdor ni z mano, ta je zoper mene“ 5). Kristijani te verste so v žalostnem stanu. „Grešnik sem“, sam pripozna, „pa tudi vsak dan kaj dobrega storim in upam, da ne bom pogubljen“, tako se tolaži. Verska resnica pa nas uči, da je vse, kar dobrega storimo v smertnem grehu, ako je tudi samo eden, mervto, brez zasluženja za nebesa, nič ni zapisano v bukvah življenja. Te verste kristijani upajo, da se bodo zveličali. Ker misli, da ni najslabši, se ima za dobrega, pa morebiti je v resnici še slabši kaker so drugi. „Je pot, pravi sveti Duh, ki se člove-

1) Mat. 6, 33.

2) Mat. 7, 14.

3) P. Cattaneo, Lezioni sacre, parte II, lezione 30.

4) Mat. 6, 24.

5) Mat. 12, 30.

ku prava zdi, toda nje konec pelje v pogubljenje¹⁾ Zakaj, da boš pogubljen, ali ni dosti en sam smertni greh? V pekel priti ali zavoljo enega samega smertnega greha ali pa zavoljo sto hudobij, ali se ne pravi to pogubljen biti? „Morebiti se bom vendar le zveličal“. pravijo neketeri. Gdor misli, da se bo „morebiti“ zveličal, se gotovo ne bo; saj pravi Kristus sam: „Prizadevajte si skozi ozka vrata noter (v nebesa) iti; zakaj povem vam, veliko jih bo iskalo da bi noter šli, in ne bodo mogli.“²⁾ Ako jih že izmej takih, ki se trudijo za nebesa, mnogo ne bo zveličanih, kako se bo zveličal pa tisti, ki se ne trudi? V to versto spadajo udje tretjega reda, ki se sicer varujejo neketerih grehov, pa ne vseh; glavnega pogrška, naj bolj nevarne grešne navade nočejo zapustiti.

Radi bi služili dvema gospodarjema, Bogu, ker se sicer želijo zveličati, in pa slabi navadi, ketere nočejo zapustiti. Mej take neodločne duše je spadala nekaj časa tudi sveta Terezija; njeno življenje je bilo sicer čisto, pa se ni dosti vstavljala naravnemu, pa ne nečistemu nagnenju do nekega svojega sorodnika; to pa Jezusu ni bilo všeč, pokazal ji je prostor v peklu, ki je bil za njo že pripravljen, ako ne bi bila opustila tega nagnenja in se popolno posvetila Bogu. V to versto tudi sebe tako dolgo šteje, dokler ne boš sovražil vseh grehov in se trudil zapustiti vsako slabo navado. Kaj misliš storiti? Ali si terdno, sklenil, da ne boš več ne v prvi versti grešnikov, ki služijo samo enem gospodarju, satanu, ne v drugi versti, kjer so tisti, ki hočejo sicer v nebesa priti, pa ne vseh grehov zapustiti? Ako ne, te vprašam s prerokom Elijem: „Kako dolgo omahujete na dve strani? Če je Gospod vaš Bog, hodite za njim; če pa Baal, hodite za onim“. 3. kralj. 18, 21.

P. A. F.

Lavretanske litanije.

Malo molitev je, s katerimi častimo preblaženo Devico Marijo, ki bi bile tako znane, kaker so znane lavretanske litanije. Gotovo si tudi ti, dragi bravec, vže večkrat povelečeval svojo dobro Mater s temi litanijami, vendar pa ne vem, ali si tudi vse

¹⁾ Preg. 14, 12.

²⁾ Luk. 13, 14.

dobro razumel, kar si molil. Da bi ti pomagal zmirom bolj razumeti kar moliš, in tudi v sercu občutiti, kar z jezikom izgovarjaš, ti podajam tu majhino razlago lavretanskih litanij.

Litanije se imenujejo lavretanske po mestu Loreto, latinsko Lauretum. V tem mestu se nahaja sv. Marijina hišica, ki je bila l. 1294. prenesena tja s Tersata. L. 1531, desetega novembra, je bila v Loreti velika slovesnost; vložili so namreč temeljni kamen za prelepo zgradbo iz marmorja, ketera še denes obdaja sv. hišico. Pri ti slovesnosti so se pele morda pervikrat litanije na čast Matere božje; zaradi tega, ker so se pele te litanije najprej v Loreti, se imenujejo lavretanske litanije.¹⁾

Kedo je lavretanske litanije zložil ni znano; vendar pa smemo po vsi pravici sklepati, da je bil to bogoslovsko izobražen mož. Cele litanije moremo deliti v dva glavna dela; prvi del nam kaže Marijo, ko Bogu posvečeno osebo, drugi del nam pa predočuje Marijino razmerje do sv. cerkve. Pervi del ima tri pododdelke. Pervi pododdelek nam kaže Marijo ko božjo porodnico (sv. Marija — Mati našega Odrešenika), drugi ko najčistejšo devico: (Devica najmodrejša — Devica verna) in tretji nam v prilikah predočuje deviško Mater: (Podoba pravice — posoda vse sveto-sti). Ravno tako ima tudi drugi del tri pododdelke. Pervi nam kaže Marijine predpodebe v starem zakonu: (Skrivnostna roža — zgodnja danica), drugi pododdelek nam predstavlja Marijino razmerje do vojskujoče se in do terpeče ceskve: (Zdravje bolnikov — pomoč kristjanov), tretji pa nam predočuje Marijino razmerje do zmagovalne cerkve (Kraljica angeljev do konca).

Sedaj, ljubi bravec, pa začniva z razlaganjem posameznih Marijinih prednosti.

Po uvodu, ki je vsem litanijam skupen: Gospod vsmili se nas i. t. d. molimo:

Sveta Marija.

Marijo imenujemo sveto zaradi njene posebne svetosti. Njeno sv. ime razlagajo učenjaki na več načinov in še zdaj ni celo go-

¹⁾ To in vse naslednje je posneto po nemški knjižici Saurenovi „Die lauretanische Litanei“; Natančniše o zgodovini lavretanskih litanij piše „Civiltà cattolica“ v zv. 1118 str. 161 id. Tu se omenja ko dotični dan 15. novembra. Ni pa gotovo, da so se pele tedaj prav te litanije, ki jih zdaj imenujemo lavretanske. Še le proti koncu 16. stoletja so zmagale sedanje, zlasti kar jih je papež Sikst V. l. 1587. ob enem z litanijami imena Jezusovega poterdil in s posebnim odpustkom obdaril.

tovo, kaj je prvotni pomen tega imena. Mej drugim terdijo, da pomenja Marija to kar razsvitljenje. Odtod potem imenujejo veliki Marijini častilci: sv. Janez iz Damaska, sv. Bonaventura, sv. Izidor, Marijo razsvitljevalko. Ta pomen bi se dobro zlagal sè sv. Janeza skrivnim razodenjem, kjer se imenuje Marija žena, obdana sè soncem;¹⁾ kaker sonce prežene temo, tako je tudi Marija pregnala od nas temo nevere, ker nam je rodila Kristusa, ki je sonce pravičnosti. Sicer pa primeri o pomenu imena Marija „Cvetje“ XV. tečaj stran 50. in 51. pod čerto.

Sveta Mati božja.

Marija je v resnici Mati božja. Saj ji je rekel nadangelj Gabrijelj: „In za tega voljo bo Sveto, katero bo rojeno iz tebe, imenovano Sin božji.“²⁾ Da je Marija prava Mati božja je bilo določeno na cerkvenem zboru v Efezu l. 431.

Sveta devic devica.

Kaker imenujemo Boga kralja vseh kraljev, in s tem hočemo naznaniti najvišjo stopnjo mogočnosti, tako imenujemo Marijo devic devico, najčistejšo mej ysemi devicami. Marija je ob enem mati in devica. Da je bila Marija pred rojstvom Jezusovim devica, nam pričajo besede sv. Lukeža: „Angelj Gabrijelj je bil od Boga poslan k devici“³⁾ da je ostala tudi po rojstvu devica, nam zopet spričuje sv. pismo. Pri preroku Izaiju beremo: „Glej, devica bo spočela.“⁴⁾ To nam poterjujejo tudi Marijine besede: „Kako se bo to zgodilo, ker moža ne pozna.“⁵⁾ Zato kliče vneti častivec Marijin sv. Efvem: „Ti si devica, preden si rodila, si devica, ko rodiš, in si ostala devica, ko si porodila.“⁶⁾

Mati Kristusova.

Marija je mati božja, ker je Kristusova Mati. Kristus se pravi po naše maziljenec. Marija je tedaj mati za preroka, kralja in duhovnika maziljenega pravega človeka Mesije. Vže sv.

¹⁾ Skriv. raz. 12, 1.

²⁾ Luk. 1. 85.

³⁾ Luk. 1. 27.

⁴⁾ Iz. 7. 14.

⁵⁾ Luk. 1. 34.

⁶⁾ Serm. de laudibus Mariae.

Lukež jo imenuje Mater tega maziljenca: „In angelj je rekel pastirjem: „Ne bojte se, zakaj glejte oznanjam vam veliko veselje, katero bo vsemu ljudstvu, ker denes vam je rojen Zveličar, kateri je Kristus Gospod.“¹⁾ Tudi sv. Matevž imenuje Marijo Kristusovo mater: „Marija, iz katere je rojen Jezus, ki je imenovan Kristus.“²⁾ Dalje imenuje sv. Elizabeta Marijo mater svojega Gospoda: „Od kod to meni, da pride mati mojega Gospoda k meni.“³⁾ Sv. Janez pa piše, da je bila na ženitnini v Kani Galilejski Jezusova mati⁴⁾ in da je poleg Jezusovega križa stala njegova žalostna mati.⁵⁾

Mati milosti božje.

Kristus je milost božja: „Prikazala se je namreč milost Boga Zveličarja našega vsem ljudem.“⁶⁾ Če je Jezus sama milost božja, Marija pa mati Jezusova, je ona tudi mati milosti božje. Zato jo je imenoval angelj: „milosti polno“,⁷⁾ zato ji je rekel, da je našla milost pred Bogom;⁸⁾ na njo se dajo obrniti tudi besede v Sirahovih bukvah: „Pri meni je vsa milost življenja in resnice,⁹⁾ ker pri Mariji je Jezus, ki je po besedah sv. Pavla milost božja.

Mati prečista.

Mati božja je popolnoma prosta vsacega greha, zato je Marija po vsi pravici: „Mati prečista“, najčistejša mej vsemi Adamovimi otroki. Marijo si moremo misliti ko nevesto v visoki pesni, o kateri poje ženin čistih duš: „Kaker lilija mej ternjem, tako je moja prijateljica mej hčerami“,¹⁰⁾ in nadalje: „Kako si lepa prijateljica moja, kako si lepa!“¹¹⁾

¹⁾ Luk. 2, 11.

²⁾ Mat. 1, 16.

³⁾ Luk. 1, 43.

⁴⁾ Jan. 2, 1.

⁵⁾ Jan. 19, 25.

⁶⁾ Tit. 2, 11.

⁷⁾ Luk. 1, 28.

⁸⁾ Luk. 1, 30.

⁹⁾ Sirah. 24, 25.

¹⁰⁾ Vis. pes. 2, 2.

¹¹⁾ Vis. pes. 4, 1.

Mati brez madeža.

Na čudovit način Marija ni zgubila sv. čistosti tudi takrat ne, ko je postala božja mati. „Kako se bo to zgodilo, ker moža ne poznam“¹⁾ je vprašala angelja. Angelj ji je odgovoril: „Moč najvišjega te bo obsenčila.“²⁾ Zato se imenuje Marija po visoki pesni zapert vert in zapečaten studenec.³⁾ Zato je prerokoval prerok Ezehielj: „Ta vrata bodo zaperta, ne bodo se odpirala in nihče ne pojde skozi nje.“⁴⁾

Mati nedolžna.

Marija je postala mati, ne da bi zgubila sv. nedolžnost, ker je spočela in rodila ne po volji mesa, ne po volji moža, ampak po moči sv. Duha. Marija ni bila nikoli podložna satanu, to razvidimo iz besed, ketere je govoril sam Bog kači v raju: „Sovraštvo bom naredil mej teboj in ženo, mej tvojim in njenim zarodom.“⁵⁾

Mati presveta.

Marija je v resnici presveta mati, ker je spočela od sv. Duha in je tudi pozneje življenje preživela v največi svetosti. Marija je mati brez madeža, mati nedolžna, mati presveta z drugimi besedami: Marija je vselej devica, niti najmanjši madež ne kazi njenega devištva, njene nedolžnosti, njene čistosti.

Mati ljubezniva.

Bog je Marijo obdaroval zè vsemi milostmi in prednostmi, pa tudi sama je živila tako krepostno, da zasluži imenovana biti: Mati ljubezniva. Marija je prva mej vsem božjimi stvarmi. Ona zasluži, da jo Bog mej vsemi stvarmi najbolj ljubi, zasluži pa tudi, da jo ljudje za Bogom najbolj ljubijo. Po Sirahovih bukvah govori Marija: „Jaz sem mati lepe ljubezni“⁶⁾ sv. Bernard pa imenuje Marijo zelo ljubeznivo mater.⁷⁾

¹⁾ Luk. 1, 34.

²⁾ Luk. 1, 35.

³⁾ Vis. pes. 4, 12.

⁴⁾ Ec. 44, 2.

⁵⁾ I. M. 3, 15.

⁶⁾ Sir. 24, 24.

⁷⁾ Deprec. ad B. V.

Mati prečudežna.

Na Mariji je vse čudežno : telo in duša, spočetje, rojstvo, življenje, smert, vnebovzetje, delovanje pred smertjo na zemlji in po smerti v nebesih. Marija je ona čudežna žena, katero je videl sv. Janez obdano sè soncem. ¹⁾ Sama Marija priznava, da dela Bog nad njo čudeže svoje mogočnosti: „Zakaj velike reči mi je storil on, ki je mogočen,“ ²⁾ torej se po pravici imenuje: Mati prečudežna. (Dalje prih.)

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo; prečast. p. Rafael Oblak, provincijalaj kapucinskega reda, † v Gorici 21. maja t. l.; rajni udje 3. reda skupščine goriške: Ana (Angela) Kavčič iz Tomina, Terezija (Klara) Hyala iz Ponikve, Marijana (Ana) Valentinčič od Sv. Lucije, Jožef (Ludovik) Cotič iz Mirna, Neža (Marija) Mrak iz Čepovana; libušenske: Lucija (Klara) Gaberšček iz Kamnja; Neža (Elizabeta) Pravica iz Pečine; drežniske: Marija Maganja, Jožef Gregorčič, Katarina Uršič; trojiške: Jožef Potrč, Martin Rajšp, Marjeta Pečko omož. Čuček od sv. Boljfenka, Jovana Zorman omož. Rues, Gera Pučko od Sv. Antona v Slov. gor., Terezija Duh, Ana Kauflič od Negove, Blaž Merčnik od Sv. Jurija na Ščavnici, Neža Oman od Sv. Jurija v Slov. gor., Franciška Saboti od Sv. Križa, Jurij Škof od Sv. Barbara, Anton Ferk, Marija Rojs, Marija Knaflič od Sv. Trojice v Slov. gor., Andrej Golnar od Sv. Andraža; skupščine v Kranjski gori: Helena (Marija) Blenkuš, Helena (Marija) Smolej.

Nadalje se priporočajo v molitev: prevzvišeni knez nadškof goriški za ozdravljenje; B. C. T. A. in M. A. tudi tako; M. F. tr. priporoča svoje stariše za spreobrnjenje in stanovitnost in sama sebe za pravo gorečnost v molitvi; neka tretjerednica dva zakonska, da bi se poboljšala in za mir pri hiši

¹⁾ Skriv. raz. 12, 1.

²⁾ Luk. 1, 49.

sebe za stanovitnost; p. M. — n — n svojo bolešno sestro, sva-kinjo in brata; Fr. Gr. v Št. V. da bi ji Bog dal, da bi mogla priti v samostan; M. M. tr. za zbranost v molitvi, stanovitnost v dobrem; svojega moža, da bi se odvadil kletve, svoje otroke, da bi hodili po pravi poti, vse dušne partirje, zlasti svojega duhovnega vodnika, da bi jih Bog še tam ohranil; M. T. Š. tr. za zmago skušnjav, pravo pobožnost, gorečnost v službi božji, stanovitnost do konca; E. P. tr. sebe za stanovitnost v dobrem svojega moža za poterpežljivost, vdanost v voljo božjo in da bi se odvadil kletvine; M. K. S. tr. sebe za stanovitnost, vdanost v križih in nadlogah, svojo hčer za poboljšanje, svojega moža, da bi ga Bog rešil hudih misli in skušnjav; J. M. L. tr. za vdanost v voljo božjo, da bi ji Bog varoval otroke in vso družino pred grehom; neka tretjerednica, da bi bila poklicana v samostan in potrebne pripomočke za ta stan; neka oseba svojega brata za poboljšanje in razsvitljenje; Jožef Kovač, tr., celo hišo, ženo in vseh pet otrok za vse potrebno na duši in telesu; Ana (Alojzija) G. svojega očeta za preobrnjenje, da bi se odvadil kletve in gerdega govorjenja, sebe, da bi ji Bog dal ljubo zdravje, in vse domače, da bi skerbeli za zveličanje; neka žena za ozdravljenje oči; neka druga za ozdravljenje bolezni v trebuhu, A. G. v dober namen.

Zahvala za vslišano molitev.

Neka tretjerednica se zahvaljuje za dobrega duhovnega vodnika; M. P. in M. Š. tr., da so dobile službo v samostanu; M. E. B. P. sv. Antonu, da je nekaj zopet našla in da se je srečno izešlo v neki zadevi; F. B. iz Reke da more zopet k sv. maši hoditi ob nedeljah in praznikih; J. D. v Reki za ozdravljenje; N. A. za vslišano prošnjo; F. D., da so ji nevarno obolele roke ozdravele¹⁾; A. B. v Z. za dobljeno zdravje; P. B. iz Šm. ravno tako; Fr. P. od Sv. A. za mir pri sosedih; F. K. za rešenje iz smertne nevarnosti²⁾; M. K. iz J. za več milosti, zadobljenih po prošnji sv. Antona; A. G. za vslišano prošnjo.³⁾

---

¹⁾ Dar za kolegij sv. Antona Bog poverni!

²⁾ Dar Bog poverni!

³⁾ Ravno tako!

Ne, vis. g. Martin Matvejevič ne le da vse ve, kar sem zapa-
zil in kar nisem, on ume tudi jako fino pisati! Po domače bi se
to reklo, „vis. o. Stanislav“ ne zna toličko gerščine, da bi bil
opazil, kako je gerški primer vis. g. Martina Matvejeviča pokve-
čen, da se Bogu smili! Kar premalal ga je iz dragocene „razpra-
vice“ vis. g. statskega svetnika! Brez dvojbe velika sramota
za učeno senco, ki se je vendar šest let učila gerščine na gimna-
ziji, in na vseučilišči tri leta, in druge se je latila učiti v šolah,
tega bo na jesen že 29 let, in mej starimi papirji ima celo
pismo s štampilji in pečati, ki ga do zdaj ni še nikoli potrebo-
vala, in — nerada se baha — še nikomre kazala — razen enu
samemu človeku, ki ji je bil ob svojem času nekako naj bliže,
zdaj je, žalibog! pa pod zemljo že enajsto leto. V tem pismu
torej se bere proti koncu: „Nach diesen einander bestätigenden
und ergänzenden Leistungen beschloss die unterzeichnete Com-
mission, Herrn P. St. . . pardon! recimo: Frauen M. Uč e-
na Senca — die Befähigung zuzuerkennen,
classische Philologie und slovenische Spra-
che am ganzen Gymnasium unter Gebrauch
der deutschen und slovenischen Sprache
zu lehren“. In posebej o gerščini se bere mej drugim: „ge-
radezu sehr befriedigend sind Uebersetzung und Commentar der
Chorstelle und enthält der letztere eine Reihe feiner Bemerkun-
gen und einige selbständige ansprechende Textesänderungen“.
— Ali pozabila vse! — pokvečenemu primeru vis. g. Martina
Matvejeviča je umela učena senca le prizanašati. — Keine
Textesänderung? Keine! — Ali ni zadosti, da navajam
tekst svojega ljubeznjivega nasprotnika. koliker se le da, diplo-
matično natanko? To bi bila dolžnost tudi vis. g. statskemu so-
vetniku meni nasproti, — ali njemu seveda se ne zdi potrebno.
Jaz sam pisal n. pr. „Naš nedoveršni bodočnik v resnici izvira
iz doveršnega“ (Cv. XV. 4, posl. str. 1. opazka pod čerto); vis.
g. Martin Matvejevič poroča (Ed. 20. jan. 1897, 4. str.):

„Vis. o. Stanislav tvrdi, da se je bomkanje dovršnikov organsko razvilo
iz bomkanja nedovršnikov.“

To seveda ni Textesänderung, to je falsche
Berichterstattung. Vis. g. statskij svetnik mi pripisuje
nekaj mojemu resničnemu nauku popolnoma nasprotnega.

Pa to še ni najhujše. Njegovo visokoblagorodje mi pripri-
suje mej neštetimi drugimi vertoglavostmi tudi naravnost golju-
fijo. V „Ed.“ 22. jan. 1897 na 3. str. spod piše (kako korektno,
videat ipse!):

„Mimohodom, kjer govorimo uže o bodočniku, naj povem šče o obra-
zovanji bodočnika v ruščini, ka or jo učí vis. o. Stanislav v „Cvetji“ XI. teč.
I. zv.), kjer on na 3. strani spodaj govori: v novejših, zlasti severnosloven-
skih jezikih tudi iiti, jeti, stati in najnavadniše bada (z nedoločnikom
rabjo za futur).“

Nota bene, jaz na navedenem mestu nikaker ne govorim
posebej „o obrazovanji bodočnika v ruščini“, temuč sploh v
slavenskih, glede navedenih pomožnih glagolov pa le „v novej-
ših, zlasti severnoslavenskih jezikih“. Vendar piše na naslednji
strani vis. g. statskij svetnik:

„Da pa Ruskim rabi tudi „iti“ kakor pomožnik bodočnika, to je iznajdba vis. o. Stanislava. O tem ni Ruski ni Miklošič ničesa ne znajo. Žal, da o. Stanislav šče primera ni iztuhtal: kako lepo rasko bi bilo „idu pisat'!“

Jaz nisem nikjer rekel, da „iti“ rabi Ruskim; to je le vis. g. Martin Matvejevič „iztuhtal“. V Avstriji poznamo severne Slovence, ki niso Rusi, in mej njimi, pa ne pravim „vsemi“, se rabi „iti“. To je Miklošič vedel, sicer ne bi bil povedal; motiti se je mogel, goljufal ni. Vis. g. statskij sovetnik blagovoli odpreti syntax str. 863. V štef. 16 na koncu bo našel besede: „hier sei erwählt, dass slovak. gesagt wird: já vám idém rozprávát' ich werde erzählen, ähnlich dem fz. je vais vous raconter.“ — Ergo čigava iznajdba? (Dalje prih.)

Listnica.

C. T. — Tistega „nerodnega k“ nisem rabil, kaker bi ga hotel vsiliti v pisavo namestu c, temuč le, da se ne bi napak bralo kaker v katerem izmej sedanjih romanskih jezikov, ali kaker v navadni naši latinščini. Sicer je seveda pisati c ter brati n. pr. scientia kaker bi bilo *σκήντια*. Samo ob sebi je nadalje očitno, da pomeni *cv* to, kar latinsko *qu, es* kar latinski „nerodni“ *x*, in da se namestu samega *z*, keder pomeni glas *dz*, tudi piše tako; *s* je vedno slovenski *s*; kjer se govori *z*, tam se tudi piše *z*: *p r e z b y t e r o*; *y* je nemški *ü*. Naj stoje torej tu prvi berž umevni zgle-di; vsakedo si po njih lahko sam sestavi dober kos slovnice.

Patre nóio, cvo éna vi hei coiloi, sanctificásue he nómine tóe; adveniénue he réгно tóe; fiénue he voluntáte tóe, síu vi he coilo e ni he terra. I he páne nóie cvotidiáne noió dánua ho-dii, e dimitténua noió i hei débitoi nóiei, síu e núoi dimitténoi a hoi débitórei nóioi. E ne indúcénua noió vi i tentátióné, se líberánua noió da he male. Améni.

Avénua, Maria, di grátia pléna, ho Domino co túa, benedicta túa vi hai mulierei, e benedicté he fructuo di he ventre tae, Iésuo! Sancta Maria, mátre di Deo, óránua ri núoi, peccátórei, nú e vi he hóra di he morte nóie. Améni.

Mó crédéno vi i Deo, ho Patre omnipoténto, creatóre di he coilo e di he terra. E vi i Iésuo Christo, filio lóo, ho único, Domino nóio, cvo conceipiése da ho Spirituo sancto, nascése ecsi Maria ha virgine, patiéine su Pontio Piláto, crucifigése, moriéine e sepeliése; descendéine a i hoi inferoi, i he terite díe resurgéine da hoi mortuoi, ascendéine a i hei coiloi, sedéne a he decstera di Deo Patre, ho omnipotento, da líi veniéone júdicánu i hoi vívoi e i hoi mortuoi. Crédéno vi i ho Spirituo Sancto, i he sancte ecclésia catholice, i he commúióné di hoi sanctoi, i he remissióné di hei peccátói, i he resurrectióné di he carne, i he víta aiterne. Améni.

Ergi vivénue, crescénue, flórénue he novilatíe lingva, he divite, he svávie, he facillissime di omniei, e dilátásue pe he mundo u vincuto di hei nátiónei, a omniei amíci serviénte, a nullie importúni ne imperitánte!